

БАЗЕЛСКИ КОМИТЕТ ПО БАНКОВ НАДЗОР

**Указания за банките относно мерките за комплексна проверка на
клиенти**

ОКТОМВРИ 2001

I. Въведение

1. Надзорните органи в световен мащаб все повече осъзнават важноста от подсигуриране в банките на адекватни, действащи контроли и процедури, които да им помогнат в опознаването на клиентите, с които работят. Адекватните комплексни проверки на нови и на съществуващи клиенти са ключова част от тези контроли. Без такава цялостна проверка банките могат да бъдат изложени на репутационен, оперативен, правен и свързан с концентрация риск, които могат да доведат до значителни финансови загуби.

2. Разглеждайки заключенията на вътрешно проучване на трансгранично банкиране проведено през 1999 година Базелският комитет установи недостатъци в правилата за „познаване на клиентите“ на банки в голям брой страни. Надзорната преценка показва, че в правилата за познаване на клиентите на някои страни има значителни пропуски, а в други страни такива правила няма. Дори и в страни с добре развити финансови пазари степента на ефективност на правилата за познаване на клиентите е различна. В резултат на това Базелския комитет помоли работната група по трансгранично банкиране¹ да разгледа действащите в момента процедури за познаване на клиентите и да изготви препоръчителни стандарти, приложими в банките във всички страни. Изготвеният доклад беше издаден като консултативен документ през януари 2001. След преглеждането на получените коментари, работната група преработи доклада и Базелският комитет вече го разпространява в целия свят с очакване, че представената тук рамка за познаване на клиентите ще се превърне в ориентир за надзорниците в изготвяне на национални практики и за банките при създаване на свои собствени програми. Важно е да признаем, че надзорните практики в някои юрисдикции вече са постигнали или надминават целта на настоящия доклад и, в резултат на това, на тях може да не им се наложи да въвеждат промени.

3. Процедурата „Познаване на клиентите“ най-тясно се свързва с борбата срещу изпирането на пари, което в основни линии е в компетенциите на Работната група за финансова дейност – FATF². Намерението на Комитета не е да дублира усилията на FATF. Вместо това, интересът на Базелския комитет има по-широк, благоразумен аспект. Добрите правила и процедури за познаване на клиентите са особено важни за опазване на сигурността и доброто финансово състояние на банките, както и за целостта на банковите системи. Базелския комитет и Офшорната група на банковите надзорници продължават силно да подкрепят приемането и въвеждането на препоръките на FATF, особено онези, свързани с банките и са се стремили стандартите в настоящия доклад да отговарят на препоръките на FATF. Базелският комитет и Офшорната група на банковите надзорници също така ще обсъдят приемането на всички по-високи стандарти, представени от FATF в резултата на текущата ѝ проверка на 40-те препоръки. Следователно, Работната група има и ще продължи да поддържа тесни контакти с FATF при разработването на доклада.

4. Подходът на Базелския комитет към познаването на клиентите е с по-широко благоразумна, не само насочена срещу изпирането на пари, перспектива. Добрите процедури за познаване на клиентите трябва да се възприемат като особено важен елемент в ефективното управление на рисковете на банките. Предпазните механизми на познаването на

¹ Група, в която участват членове на Базелския комитет и на Офшорната група на банковите надзорници

² Междуправителствен орган, разработващ и подобряващ правила на национално и международно ниво за борба с изпирането на пари. Състои се от 29 страни членки и две регионални организации. Работи в тясно сътрудничество с международните си звена, включени в тази област като Управлението за контрол на наркотиците и предотвратяване на престъпленията на Обединените нации, Съвета на Европа, Азиатско-Тихоокеанската група по изпирането на пари и Карибската работна група за финансова дейност. FATF определя изпирането на пари като обработване на криминални доходи с цел прикриването на нелегалния им произход.

клиентите надхвърлят простото откриване на сметки и съхраняване на информацията за клиента и за трансакциите по сметката, и изискват от банките да формулират политика за одобрение на клиентите и програма за идентифициране на клиентите в няколко степени, които предполагат разширени мерки за проверка за сметки с по-висок риск, и включват превантивно наблюдение на сметки при съмнителни дейности.

5. Интересът на Базелския комитет към разумни стандарти за познаване на клиентите произхожда от загрижеността на същия за почтеност на пазара и беше засилен от преките и косвени загуби, понесени от банки в резултат на неумелото прилагане на подходящите процедури от тяхна страна. Тези загуби вероятно щяха да бъдат избегнати и увреждането на репутацията на банките значително намалено, ако банките имаха ефективни програми за познаване на клиентите.

6. Докладът подсилва принципите, установени в предишни доклади на Базелския комитет като предоставя по-конкретни указания върху основните елементи на правилата за познаване на клиентите и тяхното въвеждане. При разработването на указанията работната група се позовава на практиката в страни членки и взема под внимание напредъка в надзорното развитие. Основните елементи, представени в настоящия доклад са инструкции за минималните стандарти, които се въвеждат в световен мащаб от всички банки. Тези стандарти може да имат нужда да бъдат допълнени и/или подобрени с допълнителни мерки, изготвени съобразно рисковете на конкретните институции и рисковете в банковата система на отделните страни. Например, засилени мерки за проверка се изискват по отношение на по-рисковите сметки или в случаи, когато банки конкретно се стремят към привличане на клиенти с висок доход. В редица конкретни раздели на настоящия доклад има препоръки за по-строги правила на комплексна проверка на по-рисковите области в дадена банка.

7. Нуждата от строги стандарти за комплексна проверка на клиентите не се ограничава само за банките. Базелският комитет смята, че подобни указания трябва да бъдат разработени за всички финансови институции и професионални посредници на финансови услуги като адвокати и счетоводители.

II. Значение на стандартите за познаване на клиентите за надзорниците и за банките

8. FATF и други международни групи работят усилено по въпроси, свързани с познаването на клиентите, а 40-те препоръки на FATF за борбата срещу изпирането на пари³ са международно признати и прилагани. Настоящият документ няма за цел да дублира тяхната работа.

9. В същото време добрите процедури по познаването на клиентите имат важно значение за сигурността и доброто финансово състояние на банките, изразяващо се в това че:

- те спомагат за предпазването на репутацията на банките и на цялостта на банковите системи като намаляват вероятността банките да се превърнат в средство за или жертва на финансови престъпления и да претърпят последващи репутационни щети;
- те съставляват основна част от благоразумното управление на риска (т.е. чрез предоставяне на основата за идентифициране, ограничаване и контролиране на

³ Виж Препоръки на FATF № 10 и 19

рисковите експозиции в актива и пасива, включително на риска, свързан с активи под управление).

10. Неподходящи или несъществуващи правила за познаване на клиентите могат да изложат банките на сериозни рискове, свързани с клиента или с контрагента и да доведат до репутационен, оперативен, правен риск, и риск от концентрация. Струва си да отбележим, че всички тези рискове са взаимосвързани. Обаче, всеки един от тях може да доведе до значителни финансови загуби за банките (например, чрез тегленето на средства от вложители, прекратяване на междубанкови отношения/услуги, искове срещу банката, разходи за проучване, конфискация и блокиране на активи и загуби по кредити), както и нуждата за отклоняване на значителни време и енергия на ръководството за разрешаване на възникващите проблеми.

11. Репутационният риск представлява основна заплаха за банките, тъй като естеството на дейността им изисква поддържане доверието на вложителите, кредиторите и на пазара като цяло. Репутационният риск се определя като потенциала, който при неблагоприятна публичност на търговските практики и връзки на дадена банка, било то верни или неверни, ще причини загуба на доверие в почтеността на институцията. Банките са особено уязвими към репутационен риск, защото те могат съвсем лесно да се превърнат в средство за или жертва на незаконни деяния, извършвани от клиентите им. Те трябва да се защитят прилагайки непрекъснато наблюдение чрез ефективна програма за познаване на клиентите. Активи, предоставени от клиент за управление или за доверително съхранение, могат в голяма степен да застрашат репутацията.

12. Оперативният риск може да бъде дефиниран като риска от пряка или непряка загуба в следствие на неадекватни или провалили се вътрешни процеси, лица и системи или на външни събития. Оперативният риск в контекста на познаването на клиентите се свързва със слабости при изпълнението на програмите на банките, неефективни процедури на контрол и неуспех при реализирането на подробни проверки. Общественото мнение, че дадена банка не е в състояние да управлява ефективно оперативния си риск, може да накърни или неблагоприятно да повлияе на дейността на банката.

13. Правен риск е възможността съдебни дела, неблагоприятни решения или договори, оказващи се неизпълняеми, да разрушат или неблагоприятно да повлияят на операциите или състоянието на дадена банка. Банките могат да стигнат до съдебни дела в резултат от неспазване на задължителните правила за познаване на клиентите си или защото не извършват комплексни проверки. Следователно, банките могат, например, да претърпят глоби, да понесат наказателна отговорност и специални наказания, наложени от надзорниците. Наистина, съдебно дело, в което е замесена банка може да има много големи последици върху дейността ѝ, отколкото разходите по делото. Банките няма да могат да се предпазят ефективно от такива правни рискове, ако не прилагат мерките за комплексна проверка при идентифициране на клиентите си и за разбиране на дейността им.

14. Надзорна загриженост за риск от концентрация най-вече се отнася за актива на баланса. Обща практика на надзорниците е, че те не само изискват банките да имат информационни системи за идентифициране на кредитните концентрации, но че трябва също така да определят разумни лимити за ограничаване на експозициите на банките към отделни кредитополучатели или към групи от свързани кредитополучатели. Без да знаят точно кои са клиентите и какви са взаимоотношенията им с други клиенти, не би било възможно за дадена

банка да измерва концентрационния риск. Това важи най-вече в контекста на свързани контрагенти и кредитиране на свързани лица.

15. В пасива на баланса концентрационният риск е тясно свързан с риска при финансиране, особено с риска от преждевременно и внезапно теглене на средства от големи вложители с потенциално увреждащи последствия за ликвидността на банката. Рискът, свързан с финансирането е по-вероятно да е по-висок когато става дума за по-малки банки и за онези, които са по-малко активни на пазарите на едро, отколкото за големи банки. Анализирателите на концентрации на влогове изисква от банките да разбират характеристиките на вложителите им, включвайки не само самоличността им, но и степента, до която действията им могат да се свържат с тези на другите вложители. В малките банки е важно мениджърът по управление на привлечения ресурс не само да познават, но и периодично да комуникират с големите вложители, иначе ще се изложат на риска да загубят средствата им в трудни за банката времена.

16. Клиентите често имат по няколко сметки в мрежата на една и съща банка, т.е. сметките им са открити в офиси на банката в различни страни. За ефективното управление на репутационния риск, на риска от неспазване на нормативната база и на правния риск, произтичащи от такива сметки, банките би следвало да могат да консолидират и наблюдават значителни салда и движение по тези сметки, на напълно консолидирана в световен мащаб основа, без значение дали сметките се водят балансово, задбалансово, като активи, дадени за управление или предоставени за доверително съхранение.

17. Както Базелският комитет така и Офшорната група на банковите надзорници са напълно убедени, че ефективната практика на познаване на клиентите би следвало да е част от управлението на риска и системите за вътрешен контрол на всички банки в света. Националните надзорници са отговорни да подсилят банките да имат минимални стандарти и вътрешен контрол, позволяващи им добре да познават клиентите си. Кодекси за етично поведение⁴, изготвени от организации или асоциации в банковия сектор могат да имат голяма стойност за подсилването на надзорните указания като дават практически съвети на банките по оперативни въпроси. Обаче, такива кодекси не могат да се приемат като заместители на официалните нормативни указания.

III. Основни елементи на стандартите за познаване на клиентите

18. Указанията на Базелския комитет за познаването на клиентите се съдържат в следните три доклада и тези доклади отразяват развитието на надзорното мислене с времето. Докладът *Предотвратяване на престъпното използване на банковата система за целите на ипирането на пари*, издаден през 1988 година, определя основните етични принципи и насърчава банките да въведат ефективни процедури за идентифициране на клиентите, намаляване на съмнителните операции и съдействие на правозащитните органи. Докладът от 1997 година *Основни принципи за ефективен банков надзор* заявява в по-обща дискусия относно вътрешния контрол, че банките трябва да имат адекватни действащи правила, практики и процедури, включително строги правила за “познаване на клиентите”; и по-конкретно, надзорниците би следвало да насърчават приемането на отнасящите се за това препоръки на FATF. Същите се отнасят до идентифициране и съхраняване на информацията за клиента, до повишено усърдие от страна на финансовите институции при разкриването и

⁴ Пример за кодекс в банковия сектор са “Глобалните указания насочени срещу ипирането на пари в частното банкиране”, наричани също така Улфсбъргски принципи, бяха изготвени през октомври 2000 година от дванадесет големи банки със значително частно банкиране.

докладването за съмнителни операции, и до мерки за справяне със страни, при които мерките срещу изпирането на пари са неадекватни. *Методологията на основните принципи* от 1999 година детайлизира още повече Основните принципи като изброява редица съществени и допълнителни критерии

19. От всички банки би следвало да се изисква да “имат въведени адекватни пролитици, практики и процедури, насърчаващи високи етични и професионални стандарти и предотвратяващи използването на банката, умишлено или неволно, от страна на престъпни елементи⁵. В подготовените от банките програми за опознаване на клиентите следва да се съдържат някои ключови елементи. Включването на такива съществени елементи следва да започва от процедурите за управление и контрол на риска и да съдържа: (1) политика за установяване на отношения с клиент, (2) идентифициране на клиент, (3) текущо наблюдение на високорискови сметки и (4) управление на риска. Банките не само установяват идентичността на клиента, но следва също така да наблюдават движенията по сметката, за да определят тези трансакции, които не са характерни за неговата обичайна и очаквана дейност или не са характерни за конкретния вид сметка. Познаването на клиента следва да е съществен елемент на процедурите за управление и контрол на банката, и се допълва на базата на вътрешен одит и периодични прегледи за съответствие с нормативните документи. Програмите за познаване на клиентите могат да включват и допълнителни елементи, съобразно степента на риска.

Политика за установяване на отношения с клиент

20. Банките трябва да разработят ясни политики и процедури за установяване на търговски отношения с клиенти, включващи описание на видовете клиенти, за които има вероятност да представляват по-висок от средния риск за банката. При разработването на такива политики трябва да се вземат предвид фактори като наличната информация за клиентите, страна на произход, високо обществена длъжност/положение, свързани сметки, вид търговска дейност или други рискови индикатори. Банките трябва да разработват градиранни правила и процедури за установяване на търговски отношения с клиентите, които изискват по-изчерпателна проверка на клиенти, носещи завишен риск. Например, правилата може да определят най-общи изисквания за откриване на сметка за работещ индивид с малък авоар по сметката. Важно е правилата за одобрение на клиентите да не са толкова рестриктивни, че да водят до отказ на достъп от страна на населението до банковите услуги, особено що се отнася до хора във финансово или социално неизгодно положение. От друга страна, особено важно е прилагането на разширени мерки за комплексна проверка на лице с големи лични средства, източникът на които не е ясен. Решенията за встъпване в бизнес взаимоотношения с клиенти, носещи завишен риск, като например политически изявени лица, следва да се вземат изключително на ниво висше ръководство.

Идентификация на клиентите

21. Идентификацията на клиентите е основен елемент в стандартите за познаване на клиентите. За целите на настоящия документ, клиент е:

- физическо или юридическо лице, поддържащо сметка в банката, или лица от името на които се поддържа сметка (т.е. действителни собственици);

⁵ *Методология на основните принципи, основен критерий 1.*

- бенефициенти на трансакции, извършени от професионални посредници; и
- всяко физическо или юридическо лице, свързано с финансова трансакция, което би могло да причини значителен репутационен или друг риск за банката.

22. Банките следва да създадат систематична процедура за идентифициране на новите клиенти и не следва да установяват банкови взаимоотношения преди да се потвърди удовлетворително самоличността на новия клиент.

23. Банките следва да “документират и налагат правила за идентификация на клиентите и на лицата, действащи от тяхно име”⁶. Най-добрите документи за потвърждение на самоличността на клиентите са онези, които най-трудно се набавят по незаконен начин и най-трудно се подправят. Особено внимание трябва да се упражнява в случаите на чуждестранни клиенти и в никакъв случай банката не трябва да претупва процедурите по установяване на самоличността на клиента, само защото новият клиент не е в състояние да присъства на събеседване. Банката винаги трябва да си задава въпроса защо клиентът е избрал да открие сметка в чужда юрисдикция.

24. Процесът на идентифициране на клиентите се отнася естествено за началото на взаимоотношенията. За подsigуряване на актуални и уместни данни е необходимо банките редовно да преглеждат съществуващите данни (досиета)⁷. Подходящо време за това е когато бъде извършена крупна трансакция, когато стандартите за документация на клиентите се променят значително, или когато има важна промяна в начина на опериране на сметката. Обаче, ако по което и да било време банката открие, че ѝ липсва достатъчно информация за неин клиент, тя трябва да предприеме стъпки да подsigури набавянето на цялата, свързана с клиента информация колкото се може по-бързо.

25. Банките, предлагащи услугите на частно банкиране са особено изложени на репутационен риск и следва да прилагат разширени мерки за проверка при такива операции. Сметките при частното банкиране, които по своята същност предполагат висока доза конфиденциалност, могат да се откриват на името на физическо лице, търговска фирма, тръст, посредник или персонифицирана инвестиционна компания. Във всеки от тези случаи може да възникне репутационен риск, ако банката не следва усърдно одобрените процедури за познаване на клиентите. Всички нови клиенти и нови сметки трябва да се одобряват от поне един служител, на подходяща длъжност, различен от мениджъра, занимаващ се с частното банково обслужване на клиента. Въпреки въвеждането на конкретни вътрешни защитни контроли за предпазване конфиденциалността на клиентите и бизнеса им при частно банкиране, банките трябва да подsigурят извършването на поне равностойно внимателно проверяване и наблюдение такива клиенти и на техните фирми, т.е. те трябва да са открити за проверка от страна на служителите, отговарящи за спазването на надзорната рамка и на одиторите.

26. Банките би следвало да разработят “ясни правила за това какви данни трябва да поддържат във връзка с идентификацията на клиентите и с индивидуалните трансакции, както и за периода им на държане”⁸. Такава практика е много важна защото позволява на банката да наблюдава взаимоотношенията си с клиента, да разбира текущата дейност на

⁶ *Методология на основните принципи, Основен критерий 2*

⁷ *Прилагането на нови стандарти за познаване на клиентите спрямо съществуващите сметки в момента се преработва от FATF.*

⁸ *Методология на основните принципи, Основен критерий 2*

клиента и ако е необходимо, да предоставя доказателства в случай на спорове, съдебни действия, или финансово разследване което би могло да доведе до наказателно преследване. Като отправна точка и естествено продължение на процеса на идентифициране банките следва да получат документите за самоличност на клиента и да пазят копия от тях поне в рамките на пет години след закриването на сметката. Те също така следва да пазят всички архиви за финансови трансакции поне пет години след извършването на всяка трансакция.

Общи изисквания за идентификация

27. Банките трябва да се сдобият с цялата информация необходима за напълно удовлетворително разкриване самоличността на всеки нов клиент, на целите и планирания характер на на бизнес отношенията. Степента и естеството на информацията зависи от вида на клиента (лична, корпоративна, и т.н.) и от очакваните обеми на операциите по сметката. Националните надзорници се насърчават да предоставят указания в помощ на банките при създаването на процедурите на същите за идентифициране на клиентите. Работната група има намерение да разработи основните елементи на изискванията за идентификация на клиентите.

28. Когато сметката е вече открита, но при проверка на идентификацията възникнат проблеми, които не могат да бъдат разрешени, банката би следвало да закрие сметката и да върне парите на източника, от който са получени⁹.

29. Въпреки че прехвърлянето на салдото от открита сметка на името на клиента в друга банка, в която важат същите стандарти за познаване на клиентите може да е донякъде успокояващо, банките все пак трябва да обмислят възможността дали предишния служител, обслужващ сметката не е поискал нейното преместване поради съмнение за подозрителни операции. Естествено клиентите имат правото да прехвърлят дейността си от една банка в друга. Обаче, ако дадена банка има причини да смята, че на клиента са били отказани банкови услуги от друга банка, тя трябва да приложи разширени мерки по отношение на този клиент.

30. Банките никога не трябва да се съгласяват да откриват сметка или да поддържат търговски отношения с трансакции клиент, който настоява за анонимност или дава фиктивно име. Нито пък конфиденциалните цифрови¹⁰ сметки трябва да функционират като анонимни сметки, а те трябва да подлежат на съвсем същите процедури за познаване на клиентите както всички останали сметки на клиенти, дори и проверката да се извършва от избран персонал. Въпреки че цифровата сметка може да предложи допълнителна защита за самоличността на титуляра, самоличността трябва да е известна на достатъчен брой от персонала за извършването на необходимата комплексна проверка. Такива сметки при никакви обстоятелства не трябва да се използват за скриване самоличността на клиента от звеното в банката по спазване на нормативните документи или от надзорниците.

Специфични въпроси, свързани с идентификацията

31. Има редица по-подробни въпроси, свързани със самоличността на клиентите, които трябва да бъдат разрешени. Няколко от тях в момента се обсъждат от FATF като част от

⁹ Съобразно на националното законодателство, отнасящо се до третирането на съмнителни сделки

¹⁰ При цифровата сметка името на бенефициента е известно на банката, но е заменено от номер на сметка или с кодово име в последващата документация.

общия преглед на нейните 40 препоръки и работната група осъзнава нуждата от съгласуваност с FATF.

Доверителни, номинални и поверителни сметки

32. Доверителните, номинални и поверителни сметки могат да се използват за заобикаляне на процедурите за идентифициране на клиенти. Въпреки че при някои обстоятелства може да е правно допустимо да се приложи допълнителна степен на защита за предпазване конфиденциалността на легитимни клиенти, ползващи услугата на частно банкиране, много е важно да се знаят истинските взаимоотношения. Банките следва да разберат дали клиентът ползва името на друг клиент, действайки като “лице” или клиентът действа от името на друг човек като попечител, номинален представител или друг вид посредник. Ако е така, необходимо предварително условие е получаването на задоволително доказателство за самоличността на посредниците и на лицата, от чието име те действат, както и подробности за естеството на действащите попечителски или други взаимоотношения. Идентифицирането на попечител трябва най-вече да обхваща попечителите, завещателите/дарителите и бенефициентите¹¹.

Корпоративни средства

33. Банките трябва да внимават за предотвратяване използването на корпоративни бизнес единици от физически лица като метод за опериране с анонимни сметки. Корпоративни средства, като например международните търговски компании, чрез които се държат личните активи, могат да затруднят точното идентифициране на клиентите или на действителните собственици. Банката следва да установи структурата на компанията, да определи източника на средствата и да идентифицира действителните собственици, както и онези, които контролират средствата.

34. Трябва да се обръща особено внимание при започването на търговски трансакции с компании, които имат номинални акционери или акции на приносител. Необходимо е да се набавят удовлетворяващи доказателства за самоличността на действителните собственици на всички компании, с такъв характер. В случаите на правни единици, чийто капитал в значителна степен е под формата на акции на приносител, е необходимо повишено внимание. Една банка може изобщо да не знае, че има промяна в държателите на акциите на приносител. Задължението е банките да въведат добри процедури за наблюдение самоличността на големите действителни собственици. Това може да принуди банката да замрази акциите, например, като държи акциите на приносител под попечителство.

Представен бизнес

35. Изпълнението на процедурите за идентификация може да отнеме много време и съществува естественото желание за ограничаване на неудобствата за новите клиенти. В някои страни, следователно, е станало обичайно за банките да разчитат на процедурите, предприети от други банки или представящи лица, по отношение на даден бизнес. Правейки това, банките рискуват, като прекалено се предоверяват на процедурите за комплексна

¹¹ При определянето им бенефициентите би следвало да бъдат идентифицирани възможно най-подробно. Разбираемо е, че може да не е възможно да се идентифицират бенефициенти или попечители още в самото начало. Например, някои бенефициенти може да са неродени деца, а други могат да са условни, при настъпването на дадено събитие. Освен това, бенефициентите могат да бъдат конкретни групи лица (напр. служебни пенсионни фондове) и с тях е подходящо да се работи, като се следва реда, описан в параграфи 38-39

проверка, която очакват че представящото лице е извършило. Разчитайки на комплексната проверка, извършена от представящо лице, колкото и да е добра репутацията на същото, по никакъв начин не отменя крайната отговорност на банката реципиент да познава клиентите си и тяхната дейност. По-точно банките не трябва да разчитат на представящи лица, чиито стандарти са по-слаби от онези, ръководещи собствените процедури на банката за познаване на клиентите или които не са съгласни да предоставят документацията от комплексната проверка.

36. Базелският комитет препоръчва банките, използващи представящи лица внимателно да преценяват дали тези лица са “надеждни и пригодни” и дали прилагат необходимите мерки за комплексна проверка съобразно стандартите, определени в настоящия документ. Крайната отговорност за познаването на клиентите винаги пада върху банката. Банката би следвало да използва следните критерии, за да определи дали може да разчита на представящото лице¹²:

- то трябва да спазва минималните правила за комплексна проверка на клиентите, посочени в настоящия документ;
- процедурите на представящото лице за комплексна проверка на клиентите трябва да са също толкова строги, колкото са тези на банката реципиент;
- банката трябва да е доволна от надеждността на системите, въведени от представящото лице при проверка на идентификацията на клиента;
- банката трябва да постигне съгласие с представящото лице, че ще й бъде разрешено да проверява комплексната проверка, извършена от представящото лице във всеки един етап; и
- всички данни, свързани с идентификацията, както и друга документация, отнасяща се до самоличността на клиента, следва да се предоставя незабавно от представящото лице на банката реципиент, която трябва внимателно да я прегледа. Такава информация трябва да е на разположение за преглед от надзорните органи и от звеното за финансово разследване или равностоен правозащитен орган, когато тези органи разполагат с подходящо правомощие по закон.

Освен това, банките трябва да извършват периодични проверки, за да са сигурни че представящото лице, на което разчитат, продължава да спазва определените по-горе критерии.

Сметки на клиенти, открити от професионални посредници

37. Когато дадена банка знае или има причина да вярва, че клиентска сметка, открита от професионален посредник е от името на един клиент, този клиент трябва да бъде идентифициран.

38. Банките често поддържат сметки (pooled accounts), управлявани от професионални посредници, открити от името на единици като например взаимоспомагателни фондове, пенсионни фондове и парични фондове. Банките поддържат аналогични сметки, управлявани от адвокати или брокери, които представляват средства, държани като депозити или отчитани по ескроу сметки за редица клиенти. Когато държаните от посредник средства не се смесват в банката, а се отчитат по “подсметки”, които могат да се припишат на всеки

¹² В момента FATF работи по преглед на критерии за надеждност на представящи лица

действителен собственик, всички действителни собственици на сметката, държана от посредника трябва да бъдат идентифицирани.

39. Когато средствата са смесени, банката следва да прегледа внимателно информацията до достигане на действителните собственици. При някои обстоятелства банката може да не е необходимо да търси лицата зад посредника, например, когато посредникът спазва същите регулаторни и свързани с изпирането на пари законодателство и процедури, и най-вече подлежи на същите стандарти за извършване на комплексна проверка по отношение на клиентската си база, както банката. Националните надзорни указания би следвало ясно да посочват кои са тези обстоятелства, при които банките не трябва да се занимават с лицата зад посредника. Банките могат да одобряват такива сметки само при условие, че са в състояние да установят че посредникът следва разумен процес на комплексна проверка и има системи и контроли, чрез които да установи за кои действителни собственици се отнасят активите в общите (pooled) сметки. При оценката на процеса на комплексна проверка, прилаган от посредника, банката следва да прилага критериите посочени в параграф 36 по-горе по отношение на представен бизнес, за да определи дали може да разчита на професионалния посредник.

40. Когато посредникът не е упълномощен да предостави на банката изискваната информация за действителните собственици, например адвокати¹³, задължени с кодекси за професионална тайна, или когато такъв посредник не е задължен да спазва стандартите за комплексна проверка, равностойни на наложените от настоящия документ или изискванията на задължителното законодателство срещу изпирането на пари, то тогава банката не позволява на посредника да открива сметка.

Политически изявени лица

41. Търговски взаимоотношения с лица, заемащи важни обществени длъжности и с лица или компании, ясно свързани с тях, могат да изложат банката на значителен репутационен и/или правен риск. Политически изявени личности са лица, на които са били или са поверени важни обществени постове, включително президент или министър председател, висши политици, правителството, съдебни или военни висши служители, висши изпълнителни директори на държавни корпорации и важни висши служители на политически партии. Винаги съществува възможност, особено в страни в които се шири корупция, такива лица да злоупотребят с обществената си власт за собствено незаконно облагодетелстване чрез подкупи, присвояване на средства и т.н.

42. Приемането и управлението на средства на корумпирани политически изявени личности сериозно ще навреди на репутацията на банката и може да покопае общественото доверие в етичните стандарти на цял един финансов център, тъй като такива случаи обикновено получават широко медийно внимание и силен политически отклик, дори и често пъти да е трудно да се докаже незаконния произход на активите. Допълнително към банката могат да бъдат отправени скъпо струващи искания за информация и заповеди за конфискация от страна на правораздавателните и съдебни власти (включително свързани с процедури за международно сътрудничество във връзка с криминални дела), както и да й се потърси отговорност за действията й във връзка с причинени вреди от засегнатата страна или от жертвите на режима. При определени условия, банката и/или нейни служители могат да

¹³ FATF в момента проверява процедурите за познаване на клиентите управляващи сметки, открити от адвокати от името на клиенти

бъдат обект на обвинения за изпиране на пари, ако те знаят или е трябвало да знаят, че средствата произхождат от корупция или от други сериозни престъпления.

43. Някои страни през последните години са променили или са в процес на изменение на тяхното законодателство, като криминализират корупцията на чуждестранни държавни служители, съобразно съответната международна конвенция¹⁴. В тези юрисдикции корупцията в чужбина се превръща в предикатно престъпление в състава на изпирането на пари и се прилагат всички закони и подзаконовни нормативни актове, отнасящи се до мерките срещу изпирането на пари (например, докладване за съмнителни операции, забрана за информирание на клиенти, вътрешно замразяване на средства и т.н.). Но дори и когато такава изрична законова база в наказателното право липсва, ясно е че е нежелателно, неетично и несъпоставимо с подходящото и приемливо извършване на банковите операции да се одобряват и поддържат бизнес взаимоотношения, ако банката знае или трябва да предположи, че средствата произлизат от корупция или злоупотреба с обществени средства. Наложително е, когато банката обмисля взаимоотношенията си с лице, което подозира, че е политически изявена личност, да идентифицира напълно това лице, както и ясно свързаните с него/нея лица и компании.

44. Банките следва да събират достатъчно информация от новите си клиенти и да проверяват обществено достъпната информация, за да определят дали клиентът е политически изявена личност. Банките би следвало да изследват източниците на средства преди да одобряват политически изявени лица. Решението за откриване на сметка на политически изявено лице трябва да се вземе на ниво висше ръководство.

Клиенти, с които се установяват бизнес отношения без физическото им присъствие в помещения на банката

45. От банките непрекъснато се изиска да откриват сметки на клиенти, които не се представят лично за събеседване. Това от край време е често срещано в случаите с клиенти, които не са постоянни жители на дадената страна, но значително се засили със скорошното разрастване на пощенското, телефонното и електронно банкиране. Банките би следвало да прилагат еднакво ефективни процедури за идентификация на клиенти и стандарти за текущо наблюдение, както за клиентите, с които са установени отношения без те да са присъствали физически в помещенията на банката, така и за клиентите, представили се лично за интервю. Един въпрос, възникнал в тази връзка е възможността за независима проверка от трета страна, ползваща се с добра репутация. Целият въпрос за идентификацията на клиенти, които не са присъствали лично в помещенията на банката при установяване на бизнес отношения, се обсъжда в момента от FATF и е в процес на преглед в контекста на промените в Директивата на Европейската икономическа общност от 1991 година.

46. Типичен пример за клиент, с който банката установява отношение без физическото му присъствие в помещенията на институцията е лице, което иска да извършва електронно банкиране по интернет или чрез друга подобна технология. Електронното банкиране в момента включва широк спектър от продукти и услуги предоставяни по телекомуникационни мрежи. Общото и безгранично естество на електронното банкиране, комбинирано с бързината на трансакцията неминуемо създава трудности за идентификацията

¹⁴ Виж Конвенцията на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие - *Combating Bribery of Foreign Public Officials in International Business Transactions*, приета на 21.11.1997 г.

и проверката на клиенти. Като основно правило, надзорниците очакват банките превантивно да оценяват различните рискове, свързани с възникващите нови технологии и да изготвят процедури за идентификация на клиентите като вземат под необходимото внимание тези рискове¹⁵.

47. Въпреки че същата документация може да бъде предоставена от клиенти при двете форми на установяване на отношения, т.е. които са се явили или които не са се явили в банката, съществува по-голяма трудност за установяване на съответствие между клиент и данните за него в документацията, когато за представянето на клиенти се използват посредници. При телефонното и електронно банкиране проблемът с потвърдението става даже още по-труден.

48. При установяване на отношения с клиенти, без физическото им присъствие в помещенията на банката:

- банките би следвало да прилагат ефективни процедури за идентификация на клиентите, равностойни на процедурите за клиенти, които са се явили пред банката за интервю; и
- трябва да съществуват специфични и подходящи мерки за смекчаване на по-високия риск.

Примери за мерки, смекчаващи рисковете:

- потвърждаване верността на представените документи;
- изискване на допълнителни документи освен обичайно исканите от клиентите, явили се в помещенията на банката при установяване на търговски отношения;
- независим контакт на банката с клиента;
- представяне на клиента от трета страна, например, от представящо лице, което следва критериите посочени в параграф 36; или
- изискване първото плащане да се извършва чрез сметка на името на клиента в друга банка, спазваща подобни стандарти за комплексна проверка на клиенти.

Кореспондентско банкиране

49. Кореспондентско банкиране е предоставянето на банкови услуги от страна на една банка (“банката-кореспондент”) на друга банка (“банка-респондент”). Използвани от банките в целия свят, кореспондентските сметки позволяват на банките да извършват дейност и да предоставят услуги, които те не предлагат директно. Кореспондентските сметки, които заслужават конкретно внимание, включват предлагането на услуги в юрисдикции, където банките-респонденти не присъстват физически. Обаче, ако банките не съумеят да приложат подходящо ниво на комплексна проверка на такива сметки, те се излагат на редица рискове, определени по-горе в настоящия документ, и могат да се окажат в състоянието да съхраняват и/или прехвърлят пари, свързани с корупция, измами или други незаконни действия.

¹⁵ Групата по електронно банкиране на Базелския комитет издаде доклад за принципите за управление на риска в електронното банкиране през май 2001 година.

50. Банките би следвало да събират достатъчно информация за своите банки-респонденти, така че да разберат напълно естеството на дейността им. Факторите, които трябва да се обмислят включват: информация за ръководството на банката-респондент, основни дейности, къде се намира и усилията които полага за предотвратяване и разкриване на изпирането на пари; целта на сметката; самоличността на трети страни, които ще използват услугите на кореспондентското банкиране; и условията за регулиране и надзор в страната на банката-респондент. Банките трябва да установяват кореспондентски отношения само с чуждестранни банки, които са под ефективния надзор на съответните органи. От своя страна, банките-респонденти би следвало да имат ефективни правила за одобрение и познаване на клиентите.

51. По-конкретно, банките би следвало да отказват да влизат в или да продължават кореспондентски отношения с банка, регистрирана в юрисдикция, в която тя не присъства физически и която не се числи към регулирана финансова група (т.е. банка-фантом). Банките би следвало да обръщат особено внимание, когато продължават да имат взаимоотношения с банки-респонденти, намиращи се в юрисдикции, в които стандартите за познаване на клиентите са слаби или които са определени че “не сътрудничат” в борбата срещу изпирането на пари. Банките би следвало да установят дали техните банки-респонденти разполагат със стандарти за подробна финансова проверка, както определените в настоящия документ, и да прилагат разширени мерки за подробна проверка по отношение на трансакции, извършвани през кореспондентските сметки.

52. Банките трябва особено да внимават за риска, свързан с директното използване на кореспондентските сметки от трети страни за извършване на бизнес от тяхно собствено име (т.е. сметки през които преминават плащания – payable-through accounts). Такива споразумения предизвикват зараждането на същите съображение, приложими при дейността, представена от трето лице и следва да се третират съобразно критериите изложени в параграф 36.

Текущо наблюдение на сметки и трансакции

53. Текущото наблюдение е основен аспект на ефективните процедури за познаване на клиентите. Банките могат ефективно да контролират и снижават рисковете си само ако те познават обичайните и основателни операции по сметките на техните клиенти, така че да разполагат със способите да определят кои трансакции излизат от обичайния модел за такава дейност. Без такива познания, най-вероятно те ще се провалят в задълженията си да докладват съмнителни операции на съответните органи в случаите, в които от тях се изисква да го направят. Наблюдението трябва да е в такива размери, че да е съобразено с риска. За всички сметки банките би следвало да имат въведени системи, за да забелязват необичайни и съмнителни модели в дейността. Това може да се направи като се създадат лимити за конкретен клас или категория сметки. Особено внимание трябва да се обърне на трансакции, надвишавщи тези лимити. Някои видове трансакции би следвало да алармират банките за възможността клиентът да извършва необичайни или съмнителни действия. Те могат да включват трансакции, които изглеждат съвсем безсмислени от икономическа или търговска гледна точка, или които включват парични депозити на големи стойности, които не се вписват с обичайните и очаквани трансакции на клиента. Много висок оборот на сметката, несъответстващ на размера на салдото може да показва, че средствата се “перат” през сметката. Примери за съмнителни операции могат да са много полезни за банките и трябва да бъдат включени като част от процедурите и/или указанията на юрисдикцията насочени срещу изпирането на пари.

54. Трябва да има засилено наблюдение върху сметки, представляващи завишен риск. Всяка банка трябва да определи ключови показатели за такива сметки, вземайки предвид информацията за клиента, като например страната на произход и източника на средствата, видовете извършвани трансакции и други рискови фактори. За сметките със завишен риск:

- Банките следва да подсигурират адекватни системи за информиране на ръководството, за да предоставят на директорите и служителите, отговарящи за спазването на нормативния контрол навременната информация, нужна за определянето, анализа и ефективното наблюдение на сметките на клиенти, носители на завишен риск. Видовете доклади, които може да са необходими включват отчети за липсваща документация за откриването на сметки, трансакции, направени през сметка на клиент, които са необичайни, и натрупване на цялата информация за взаимоотношения на клиента с банката.
- Висшето ръководство, отговарящо за частното банкиране, трябва да познава информацията, свързана с клиентите на банката, носители на завишен риск и да обръща внимание на източници на информация от трети страни. Значителни трансакции на такива клиенти би следвало да се одобряват от висш мениджър.
- Банките би следвало да разработват ясни правила и вътрешни указания, процедури и контроли и да са особено наблюдателни по отношение бизнес взаимоотношенията с политически изявени лица и лица, носители на висок риск или с лица и компании, които явно се отнасят до или са свързани с тях¹⁶. Тъй като всички лица може да не бъдат идентифицирани в началото като политически изявени личности и след като съществуващите клиенти могат впоследствие да придобият статут на такива лица, то следва да се правят редовни проверки поне на по-важните клиенти.

Управление на риска

55. Ефективните процедури за познаване на клиентите обхващат рутинни действия за добри надзор, системи и контроли от страна на ръководството, разделение на задълженията, обучение и други, свързани правила. Бордът на директорите на банката би следвало да е напълно отдаден на ефективна програма за познаване на клиентите, като създава подходящи процедури и подсигурира ефективността им. Конкретни отговорности следва да бъдат разпределени в банката, подсигуриращи правилата и процедурите на банката да се прилагат ефективно и да са, поне като минимум, в съответствие с местната надзорна практика. Каналите за докладване на съмнителни трансакции би следвало да са ясно определени в писмен вид и целият персонал да е запознат с тях. Също така трябва да има вътрешни процедури за преценка дали законите задължения на банката при приети режими на докладване на съмнителни операции изискват трансакцията да бъде докладвана на съответния правораздавателен орган и/или на надзорните органи.

56. Вътрешният одит на банките и техните функции за спазване на нормативната база са отговорни за оценяването и подсигуриране спазването на правилата и процедурите за

¹⁶ Не е реалистично да се очаква, че банката знае или проучва всякакви далечни семейни, политически или търговски връзки на даден чуждестранен клиент. Необходимостта да се търсят съмнения ще зависи от размера на активите или оборота, модела на трансакциите, икономическата ситуация в исторически план, репутацията на страната, достоверността на обясненията на клиента и т.н. Трябва, обаче, да се отбележи, че политически изявените лица (или по-скоро членовете на семействата и приятелите им) няма непременно да се представят в такава роля, а по-скоро като обикновени (заможни) бизнесмени, прикривайки факта че дължат високото си положение в законна търговска корпорация единствено на привилегированите си взаимоотношения с лице, заемащо обществена длъжност.

познаване на клиентите. Като общо правило, функцията за спазване на нормативните изисквания би следвало да предоставя независима оценка на правилата и процедурите на банката, включително по отношение на правните и регулаторни изисквания. Отговорностите ѝ би следвало да включват текущо наблюдение на работата на персонала чрез проверка за спазването на нормативната база, извършена на извадков принцип и проверка на доклади за изключения, за да обърне внимание на висшето ръководство или на Борда на директорите, ако счита, че ръководството не се отнася достатъчно отговорно към процедурите за познаване на клиентите.

57. Вътрешният одит играе важна роля за независимото оценяване на управлението на риска и контрола, прехвърляйки отговорността си на Одитния комитет към Борда на директорите или на подобен надзорен орган чрез периодични оценки на ефективността на спазване на правилата и процедурите за познаване на клиентите, включително съответното обучение на персонала. Ръководството трябва да подsigури адекватен човешки ресурс за изпълнение на одитните функции с добър опит в познаването и прилагането на правилата и процедурите. Освен това, вътрешните одитори би следвало да действат превантивно, проследявайки изпълнението на заключенията и критичните си бележки.

58. Всички банки трябва да имат текуща програма за обучение на служителите, така че персоналят да е добре запознат с процедурите за познаване на клиентите. Времето на провеждане и съдържанието на обучението на персонала от различните области на банковата дейността ще трябва са съобразени с преките им задължения и конкретните потребности на банката. Изискванията за обучение би следвало да имат различен ъгъл за новоназначени служители, служители, пряко обслужващи банковите клиенти, служители, отговарящи за спазването на нормативната база или за служители, които работят с нови клиентни. Новите служители трябва да се обучават за важността на правилата за познаване на клиентите и за основните изисквания на банката. Служителите, които работят директно с клиентите следва да бъдат обучени за проверка на данните за идентификация на нови клиенти, да извършват текущо комплексна проверка при работата със сметки на клиентите и да установяват модели на съмнителни операции. Организирането на редовно опреснително обучение има за цел да осигури припомняне на персонала на неговите отговорности и да го информира за нововъведения. Особено важно е всички служители, които работят в тази сфера, напълно да разбират необходимостта от последователно прилагане на правилата за познаване на клиентите. Културата в банките, която спомага за това разбиране е ключът към успешното реализиране на програмата.

59. В много страни външните одитори също играят важна роля за наблюдаване на системите за вътрешен контрол и на процедури на банките, и за потвърждаване, че те са в съответствие с надзорната практика.

IV Ролята на надзорните органи

60. На база на съществуващите международни стандарти за познаване на клиентите, от националните надзорници се очаква да изготвят надзорна практика, направляваща програмите на банките за познаване на клиентите. Основните елементи, показани в този документ, би следвало да представят ясни насоки за надзорните органи за продължаване на работата за създаване или подобряване на националната надзорна практика.

61. Освен посочването на основните елементи, които банките могат да следват, надзорниците имат отговорността да наблюдават дали банките непрекъснато прилагат надеждни процедури за познаване на клиентите и съблюдают етични и професионални стандарти. Надзорниците трябва да са сигурни че в банките са въведени подходящите вътрешни контроли и че банките спазват надзорните и нормативни указания. Надзорният процес би следвало да включва не само проверка на правилата и процедурите, но също и на досиетата на клиентите и извадки от сметки. Надзорниците би следвало винаги да имат право на достъп до цялата документация, свързана със сметките, поддържани в същата юрисдикция, включително до анализите, които банката е направила за разкриване на необичайни или съмнителни транзакции.

62. Надзорниците имат задължението не само да направят така, че банките им да поддържат високи стандарти за познаване на клиентите си, за да осигурят собствената си безопасност и сигурност, но също така да защитят почтенността на националната си банкова система¹⁷. Надзорниците трябва ясно да покажат, че ще предприемат необходимите действия, които могат да бъдат строги и публични, ако го изискват обстоятелствата, срещу банките и техните служители, които явно не успяват да следват, както собствените си вътрешни процедури, така и нормативните изисквания. Освен това, надзорниците трябва да подсигурят всички банки да са запознати с и да обръщат особено внимание на трансакции, свързани с юрисдикции чиито стандарти се считат за незадоволителни. FATF и някои национални органи са изготвили списък на редица страни и юрисдикции, за които се счита, че имат правни и административни разпоредби, несъответстващи на международните стандарти за борбата срещу изпирането на пари. За банките такива заключения би следвало да са компонент от правилата и процедурите за познаване на клиентите.

V. Въвеждане на стандартите за познаване на клиентите при международна дейност

63. Надзорниците в целия свят би следвало да се стремят, полагайки колкото се може повече усилия, да разработват и прилагат националните си стандарти за познаване на клиентите напълно в крачка с международните стандарти, за да избягват потенциален регулативен арбитраж и да предпазят почтенността на местните и международни банкови системи. Реализирането и оценката на такива стандарти поставят на изпитание желанието на надзорниците да си взаимодействат по много конкретен начин, както и способността на банките да контролират рисковете на групова база. Това е предизвикателна задача както за банките, така и за надзорниците.

64. Надзорниците очакват банковите групи да прилагат одобрен минимален стандарт за правила и процедури за познаване на клиентите, както за местните, така и за външните операции. Надзорът на международното банкиране може да се провежда ефективно на консолидирана база, а репутационният риск, както и другите банкови рискове не се ограничават от националните граници. Банките майки трябва да съобщят правилата и политиките си на клоновете и субсидиарите си в чужбина, включително и на небанковите си единици, като тръстови компании, и да имат установен ред за проверка на спазването на националните стандарти за познаване на клиентите, и на стандартите на приемащата страна, за да могат техните програми да оперират ефективно в глобален мащаб. Такива проверки за спазване на нормативната база ще се извършват и от външните одитори и надзорници. Ето защо е важно документацията, свързана с познаването на клиентите да е добре подредена в досиета и да бъде на разположение за проверките им. Във връзка с

¹⁷ Много надзорници също така имат задължението да докладват за съмнителни операции, необичайни или незаконни трансакции, които забелязват, например, по време на редовни инспекции в банките

проверките за спазване на нормативната база, надзорниците и външните одитори би следвало в повечето от случаите да проверяват системите и контролите, да преглеждат сметките на клиентите и процеса на наблюдение на трансакциите, като част от процеса за проверка на базата на извадки.

65. Колкото и малък да е субсидиарът в чужбина, трябва да се определи служител на ръководна длъжност, който да е пряко отговорен да осигури, че персоналът, свързан с тази дейност е обучен в и спазва процедури за познаване на клиентите, които процедури покриват стандартите, както на изпращащата , така и на приемащата държава. Въпреки че този служител ще носи първостепенна отговорност, той би следвало да е подпомаган от вътрешните одитори и от служителите, отговарящи за спазването на нормативната база, както на банката майка, така и на субсидиара в чужбина.

66. Когато минималните стандарти за познаването на клиентите в изпращащата и в приемащата държава са различни, клоновете и субсидиарите в приемащите юрисдикции би следвало да прилагат по-строгия от двата стандарта. В общи линии, не би следвало да има пречка за възпиране на дадена банка да приеме стандарти, които са по-строги от минималните, изисквани на местно ниво. Ако, обаче, местните закони и наредби (особено клаузите за тайна) забраняват въвеждането на стандартите за познаване на клиентите на банката майка, когато последните са по-строги, надзорниците в страната на субсидиара, следва да положат максимални усилия в посока промяна на закона и наредбите. Междувременно, клоновете и субсидиарите в чужбина би следвало да се съобразяват със стандартите в страната, в която се намират, но трябва да подсиgurят централното управление или банката-майка и надзорника на изпращащата държава, да са напълно информирани за естеството на различията.

67. Има вероятност престъпните елементи да бъдат привлечени към юрисдикции, в които има такива пречки. Следователно, банките трябва да знаят за високия репутационен риск при извършване на дейност в такива юрисдикции. Банките-майки трябва да имат процедури за проверка на уязвимостта на отделните оперативни звена и да въвеждат допълнителни предпазни мерки, когато е възможно. В изключителни случаи надзорниците трябва да помислят за въвеждане на допълнителни контроли върху банки, работещи в такива юрисдикции и в крайна сметка, може би, да насърчат оттеглянето им.

68. По време на инспекциите на място, нито надзорните органи на изпращащата държава, нито одиторите не трябва да се натъкват на пречки при проверката на правилата и процедурите за познаването на клиентите. Това изисква преглед на досиетата на клиентите и произволни проверки на сметки на базата на извадки. Надзорните органи на изпращащата държава би следвало да имат достъп до информацията в отделните сметки на клиенти от извадките в необходимата степен нужна за правилната оценка на приложението на стандартите за познаване на клиентите и за оценка на практиката по управлението на риска, и не би следвало да бъдат затруднявани от местните закони за банкова тайна. В случаите когато надзорниците на изпращащата държава изискват консолидирано отчитане на влогови концентрации или на концентрации на кредитополучатели, или на съобщаване за управление на средства, не би следвало да има никакви пречки. Освен това, с цел наблюдаване на концентрации на влогове или на риска, свързан с изтеглянето на средствата от влоговете, надзорниците от изпращащата държава могат да прилагат тестове за праг на значимост и да определят праговете, така че ако влог на клиента надвишава даден процент от баланса, банките да трябва да съобщят за това на надзорния орган в изпращащата държава. Необходимо е обаче наличието на предпазни мерки, които да осигурят използването на

информацията за отделните сметки изключително за законосъобразни, надзорни цели, и може да бъде защитена от получателя по един задоволителен начин. За улесняване на обмена на информация между двата надзора е полезно приемането на декларация за взаимно сътрудничество¹⁸.

69. В някои случаи може да има сериозен конфликт между правилата за познаване на клиентите, наложени от властите на изпращащата и съответно на приемащата държава. Може, например, да има местни закони, непозволяващи извършването на инспекции от страна на служителите, отговарящи за нормативния контрол, от вътрешните одитори на банката-майка или от надзорните органи на изпращащата държава, или които позволяват клиенти на банката да използват фиктивни имена или да се крият зад агенти или посредници, на които е забранено да разкриват кои са техните клиенти. В такива случаи надзорния орган на изпращащата държава би следвало да контактува с надзорния орган на приемащата държава, за да потвърди дали наистина има законови пречки и дали те се прилагат извън територията на страната. Ако тези пречки се окажат непреодолими и няма приемливи алтернативни варианти, надзорът на изпращащата държава трябва да покаже ясно на надзора на приемащата държава, че банката може сама по себе си да реши, или ще бъде изискано от надзора на изпращащата държава, да закрие въпросното представителство. При крайния анализ, всякакви разпоредби, подпомагащи такива проверки на място, би следвало да осигуряват механизъм, позволяващ на надзора на изпращащата държава да направи задоволителна оценка. Декларациите за сътрудничество или меморандумите за разбирателство, определящи механизма на споразумението, могат да бъдат от помощ. Достъпът до информация за надзора от изпращащата държава би следвало да бъде колкото се може по-неограничен и като минимум, той трябва да има свободен достъп до общите правила и политики на банката по отношение на комплексната проверка на клиентите и по отношение на съмнителни операции.

¹⁸ Виж документа на Базелския комитет "Основни елементи на декларация за сътрудничество между банкови надзорни органи (май, 2001)